

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 18. avgust 2010.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 18. avgusta 2010.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA O VIDEO-KONFERENCIJSKOJ VEZI I
ZAHTJEVU ZA ZAŠTITNE MJERE ZA SVJEDOKA KDZ595**

Tužilaštvo:

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi

g. Radovan Karadžić

Branilac u pripravnosti

g. Richard Harvey

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po Zahtjevu tužilaštva za uspostavljanje video-konferencijske veze za svjedočenje svjedoka KDZ595 i Zahtjevu za određivanje zaštitnih mjera, podnesenom 9. jula 2010. godine (dalje u tekstu: Zahtjev), i ovim rješava po njemu.

I. Argumenti

1. Tužilaštvo u Zahtjevu traži da se svjedočenje svjedoka KDZ595 sasluša putem video-konferencijske veze, u skladu s pravilom 81*bis* Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik).¹ Tužilaštvo tvrdi da KDZ595 ima "ozbiljne zdravstvene probleme zbog kojih ne može da putuje u Hag da bi svjedočio".² U povjerljivim dodacima A, C i D Zahtjevu tužilaštvo prilaže izjave i ljekarske izvještaje u kojima se opisuje zdravstveno stanje svjedoka KDZ595. Osim toga, tužilaštvo tvrdi da se svjedočenjem putem video-konferencijske veze "ne narušava pravo optuženog da unakrsno ispita svjedoka, a Vijeću se omogućuje da procjeni svjedokovu vjerodostojnost i pouzdanost".³

2. Tužilaštvo traži i konkretne zaštitne mjere, uključujući pseudonim, izobličenje slike i glasa, kao i svjedočenje na djelimično zatvorenoj sjednici "kod onih dijelova svjedočenja u kojima će se vjerovatno otkriti identitet ovog svjedoka".⁴ Tužilaštvo tvrdi da su te zaštitne mjere neophodne kako bi se identitet svjedoka KDZ595 adekvatno zaštitio. Tužilaštvo taj zahtjev potkrepljuje pozivajući se na izvještaje o sve lošijim međuetničkim odnosima u Bosni i Hercegovini i ukazuje na konkretne razloge iz kojih se KDZ595 "istinski boji za svoju bezbjednost i bezbjednost svoje porodice, što opravdava određivanje zaštitnih mjera".⁵

¹ Zahtjev, par. 1.

² Zahtjev, par. 1.

³ Zahtjev, par. 8.

⁴ Zahtjev, par. 2.

⁵ Zahtjev, par. 11–14 i povjerljivi Dodatak B.

3. Vijeće napominje da je odlukom po zahtjevu tužilaštva svjedok KDZ595 4. maja 2010. godine zamijenio svjedoka KDZ579 na spisku svjedoka na osnovu pravila 65ter i da dosad nije svjedočio pred Međunarodnim sudom.⁶

4. Dana 16. jula 2010. godine optuženi je dostavio Odgovor na Zahtjev za svjedočenje putem video-konferencijske veze: KD595 (dalje u tekstu: Odgovor), u kojem se usprotivio Zahtjevu. Optuženi navodi da se jeste složio s tim da se svjedok KDZ579 zamijeni svjedokom KDZ595, ali da to ne bi učinio da je znao da KDZ595 "neće biti dostupan da svjedoči uživo".⁷ Osim toga, optuženi tvrdi da će svjedokovo zdravstveno stanje bolje moći da se procjeni neposredno prije nego što on zaista bude svjedočio.⁸

II. Mjerodavno pravo

5. Pravilom 81bis Pravilnika predviđeno je da "[n]a zahtjev bilo koje od strana ili *proprio motu*, sudija ili vijeće mogu, ukoliko je to u saglasnosti s interesima pravde, naložiti da se postupak odvija putem video-konferencijske veze".

6. Pretresno vijeće je u ranijim odlukama navelo koji se uslovi moraju ispuniti da bi se svjedoku odobrilo da svjedoči putem video-konferencijske veze, a to su:

- i. svjedok mora biti nesposoban ili imati opravdan razlog za svoju nespornost da dođe na Međunarodni sud;
- ii. iskaz svjedoka mora biti dovoljno značajan da bi dalji postupak bez njega bio nepravičan za stranu u postupku koja ga je predložila; i
- iii. optuženom ne smije biti nanesena nikakva šteta u pogledu korištenja njegovog prava na suočavanje sa svjedokom.⁹

⁶ Odluka po Zahtjevu tužilaštva da zamjeni svjedoka, 4. maj 2010. godine, par. 9 (dalje u tekstu: Odluka po zahtjevu za zamjenu svjedoka).

⁷ Odgovor, par. 2.

⁸ Odgovor, par. 4.

⁹ V. Odluka po Zahtjevu tužilaštva za saslušanje svjedočenja putem video-konferencijske veze, 17. jun 2010. godine, par. 5, gdje se poziva na *Tužilac protiv Kvočke i drugih*, predmet br. IT-98-30/1-A, Odluka po Zahtjevu optužbe za svjedočenje putem video-konferencijske veze, 2. juli 2004. godine; *Tužilac protiv Tadića*, predmet br. IT-94-1-T, Odluka o zahtjevu odbrane da se pozovu i zaštite svedoci odbrane, te o davanju iskaza putem video-veze, 25. juni 1996. godine, par. 19; *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Odluka po Popovićevom zahtjevu za svjedočenje dva svjedoka putem video-konferencijske

7. Ako su ti uslovi ispunjeni, Vijeće, "pošto je razmotrilo sve relevantne faktore", mora da procijeni "da li bi bilo u interesu pravde da svedok svedoči putem video-konferencijske veze".¹⁰

8. Vijeće je ranije napomenulo da član 20(1) Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut) nalaže da se u vođenju postupka u potpunosti poštuju prava optuženog i da se o zaštiti žrtava i svjedoka vodi dužna briga. Taj uslov podrazumijeva i da se u obzir uzmu osnovno pravo optuženog na pravično i javno suđenje, ugrađeno u član 21(2) Statuta, kao i da se u obzir uzmu odredbe člana 22, koji propisuje obavezu Međunarodnog suda da u svom Pravilniku predvidi zaštitu žrtava i svjedoka, uključujući vođenje postupka *in camera* i zaštitu identiteta. Međunarodni sud je potvrdio da navedeni članovi odražavaju dužnost Pretresnog vijeća da uspostavi ravnotežu između prava optuženog na pravično suđenje, prava žrtava i svjedoka na zaštitu i prava javnosti na pristup informacijama.¹¹

9. Prema članu 75(A) Pravilnika, pretresno vijeće može "nalogom odrediti odgovarajuće mjere za očuvanje privatnosti i zaštitu žrtava i svjedoka, pod uslovom da one nisu u suprotnosti s pravima optuženog". U članu 75(B) utvrđene su mjere kojima pretresno vijeće može da spriječi da se javnosti ili medijima otkriju identitet ili mjesto boravka žrtve ili svjedoka, a u te mjere spadaju izobličenje glasa i slike, dodjeljivanje pseudonima, kao i održavanje zatvorenih sjednica u skladu s pravilom 79.¹²

veze, 28. maj 2008. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Popović*), par. 8. V. takođe *Tužilac protiv Gotovine i drugih*, predmet br. IT-06-90-T, Obrazloženje odluke po ponovnom zahtjevu tužiteljstva da se svjedočenje svjedoka 82 prezentira putem video-konferencijske veze iz Zagreba, kao i obrazloženje za Odluku Markačeve odbrane da se unakrsno ispitivanje obavi i u Zagrebu, 26. februar 2009. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Gotovina*), par. 17; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-T, Odluka po Zahtjevu tužilaštva da se svedoci saslušaju putem video-konferencijske veze, 25. februar 2010. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Stanišić*), par. 8.

¹⁰ Odluka u predmetu *Popović*, par. 8; Odluka u predmetu *Stanišić*, par. 8.

¹¹ Odluka po Zahtjevu za zaštitne mjere i obavještenjima u vezi s tim, 26. maj 2009. godine, par. 11–12; Odluka po Zahtjevu tužilaštva za zaštitne mjere za svjedoka KDZ487, 24. novembar 2009. godine, par. 5 (dalje u tekstu: Odluka o zaštitnim mjerama za KDZ487).

¹² Odluka po Zahtjevu za zaštitne mjere i obavještenjima u vezi s tim, 26. maj 2009, 26. maj 2009. godine, par. 11–12.

III. Diskusija

A. Svjedočenje putem video-konferencijske veze

10. Razmatrajući prvi uslov za utvrđivanje opravdanosti saslušanja putem video-konferencijske veze, Pretresno veće je analiziralo informacije koje je tužilaštvo dostavilo u prilog zahtjevu a koje svjedoče o tome da je svjedok KDZ595 lošeg zdravlja i da stoga ne može da doputuje na Međunarodni sud da svjedoči.¹³ Uzevši u obzir starosnu dob svjedoka KDZ595, česte hospitalizacije tokom proteklih nekoliko godina, ljekarsku dijagnozu koja mu je nedavno uspostavljena, preporuke za dalje liječenje, kao i njegov usmeni zahtjev da svjedoči putem video-konferencijske veze, Pretresno vijeće uvjerilo se da KDZ595 ne može ili ne želi da dođe na Međunarodni sud. S obzirom na zdravstveno stanje svjedoka KDZ595, Pretresno vijeće smatra da se taj zaključak ne bi promjenio ni ako bi se zdravstveno stanje svjedoka još jednom provjerilo neposredno pred njegovo očekivano svjedočenje. Stoga Pretresno vijeće smatra da nema potrebe da se traži da se zdravstveno stanje svjedoka još jednom provjeri neposredno pred njegovo svjedočenje.

11. Razmatrajući drugi uslov, Pretresno vijeće je imalo u vidu da je već konstatovalo da se "uvjerilo u *prima facie* relevantnost i dokaznu vrijednost" očekivanog svjedočenja svjedoka KDZ595, kao i u važnost koju će ono imati za tezu tužilaštva.¹⁴ Imajući u vidu tu odluku i temu očekivanog svjedočenja svjedoka KDZ595,¹⁵ Vijeće se uvjerilo da je svjedočenje svjedoka KDZ595 dovoljno važno da bi bilo nepravično da se suđenje nastavi bez njega.

12. Razmatrajući treći uslov, Pretersno vijeće ukazuje na praksu Međunarodnog suda, u kojoj je konstатовano da korištenje video-konferencijske veze za potrebe svjedočenja nije u suprotnosti s pravom optuženih da unakrsno ispituju svedoka i direktno se s njim suoče.¹⁶ Vijeće se slaže i s tim da tokom svjedočenja koje se odvija putem video-

¹³ Zahtjev, povjerljivi dodaci A, C i D.

¹⁴ Odluka po zahtjevu za zamjenu svjedoka, par. 6.

¹⁵ V. Zahtjev tužilaštva da zamjeni svjedoka, 8. april 2010. godine, s povjerljivim dodacima A i B, gdje je izložen očekivani sadržaj svjedočenja.

¹⁶ *Tužilac protiv Milana Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-T, Odluka po Zahtevu tužilaštva da se odobri svedočenje K74 putem video-konferencijske veze, 16. novembar 2006. godine, par. 2; *Tužilac protiv Hadžihasanovića*, predmet br. IT-01-47-T, Odluka po Zahtjevu optužbe za odvijanje svjedočenja putem

konferencijske veze strana koja vodi unakrsno ispitivanje može da prati reakcije svjedokā, kao i da vijeće može da ocijeni pouzdanost i vjerodostojnost njihovog iskaza.¹⁷ S obzirom na to, i imajući u vidu okolnosti vezane za svjedoka KDZ595 i prirodu njegovog očekivanog svjedočenja, Vijeće se uvjerilo da optuženom neće biti nanijeta nikakva šteta ako svjedok KDZ595 bude svjedočio putem video-konferencijske veze.

B. Zaštitne mjere

13. Razmotrivši okolnosti vezane za svjedoka KDZ595, između ostalog mjesto boravka, konkretnu prirodu očekivanog svjedočenja i navedene primjere o izraženoj netrpeljivosti na koju svjedok nailazi zbog toga što saraduje s lokalnim vlastima, Vijeće se uvjerilo da postoji objektivno zasnovan rizik za bezbjednost ili dobrobit svjedoka KDZ595 ili njegove porodice ukoliko se u javnosti sazna da je on svjedočio pred Međunarodnim sudom.¹⁸ Stoga se Vijeće uvjerilo da je odobravanje zaštitnih mjera za svjedoka KDZ595 na osnovu pravila 75 i 79 neophodno i primjereno.

14. S obzirom na to koliko je važno da suđenja budu dostupna javnosti, Pretresno vijeće je prihvatilo stav da mjeru zatvorene sjednice treba koristiti samo izuzetno.¹⁹ Tužilaštvo je tražilo da se samo oni dijelovi svjedočenja svjedoka KDZ595 na osnovu kojih se može otkriti identitet saslušaju na djelimično zatvorenoj sjednici. Uzevši u obzir specifičnu prirodu očekivanog svjedočenja svjedoka KDZ595 i njegov realni strah za sopstvenu i za bezbjednost i dobrobit svoje porodice, Vijeće se uvjerilo da oni dijelovi njegovog svjedočenja na osnovu kojih se može otkriti njegov identitet treba da se

video-konferencijske veze, 11. mart 2004. godine, str. 4. V. takođe Odluka u predmetu *Stanišić*, par. 9; Odluka u predmetu *Gotovina*, par. 18.

¹⁷ V., na primjer, Odluka u predmetu *Stanišić*, par. 9; Odluka u predmetu *Gotovina*, par. 18.

¹⁸ V. Odluka o zaštitnim mjerama za KDZ487, par. 13, i Odluka po Obavještenju tužilaštva o Zahtjevu za zaštitne mjere za svjedoke KDZ583 i KDZ584, 22. juli 2010. godine (dalje u tekstu: Odluka o zaštitnim mjerama za svjedoke KDZ583 i KDZ584), par. 21, gdje se poziva na povjerljivu Odluku po Zahtjevu tužilaštva za zaštitne mjere za svjedoka KDZ487, 24. novembar 2009. godine; *Tužilac protiv Martića*, predmet br. IT-95-11-T, Odluka po Zahtevu odbrane za zaštitne mjere za svjedoke MM-096, MM-116 i MM-90, 18. avgust 2006. godine, str. 2–3; *Tužilac protiv Mrkšića i drugih*, predmet br. IT-95-13/1-T, Odluka po Dodatnom zahtevu tužilaštva za zaštitne mjere u vezi sa svjedocima koji su osjetljivi izvor informacija, 25. oktobar 2005. godine, par. 5.

¹⁹ V. Odluka o zaštitnim mjerama za KDZ487, par. 18; Odluka o zaštitnim mjerama za svjedoke KDZ583 i KDZ584, par. 29, gdje se poziva na povjerljivu Odluku po Drugom zahtjevu tužilaštva u vezi s uslovima na osnovu pravila 70 za francuske svjedoke, 15. april 2010. godine, par. 9, i povjerljivu Odluku po zahtjevima tužilaštva za uslove na osnovu pravila 70 za svjedoke KDZ240 i KDZ314, 15. decembar 2009. godine, par. 30.

saslušaju na djelimično zatvorenoj sjednici. Pretresno vijeće smatra da ograničenom upotrebom djelimično zatvorene sjednice za svjedočenje svjedoka KDZ595 optuženom neće biti nanijeta bitna nepravda koja bi prevagnula u odnosu na dokaznu vrijednost očekivanog svjedočenja svjedoka KDZ595,

IV. Dispozitiv

15. S tim u skladu, Pretresno vijeće na osnovu pravila 54, 75, 79 i 81bis Pravilnika ovim **ODOBRAVA** Zahtjev i **NALAŽE** da se:

- i) svjedoku KDZ595 dozvoli da svjedoči putem video-konferencijske veze;
- ii) svjedoku KDZ595 dozvoli da svjedoči pod pseudonimom, uz izobličjenje slike i glasa, i to na djelimično zatvorenoj sjednici za one dijelove svjedočenja na osnovu kojih se može otkriti njegov identitet.

16. Pretresno vijeće ovim **UPUĆUJE** Sekretarijat da preduzme sve neophodne mjere za sprovođenje ove odluke.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleski tekst mjerodavan.

/potpis na originalu/

sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 18. avgusta 2010.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]